

Joan Baptista de la Roca, el primer rector de la primera universitat americana

Autor: Marc Pons

Data de publicació: 14-05-2017

Reproducció de l'article que En Marc Pons va escriure al diari digital "El Nacional.Cat" el propassat 12 de maig. La primera universitat americana la va fundar un català.

Tal dia com avui ?12 de maig? de l'any 1551, fa 466 anys, el rei Carles –el nét dels Reis Catòlics– signava el decret de fundació de la Real Universidad de la Ciudad de los Reyes, també esmentada Real y Pontificia Universidad de Lima, institució pionera al continent americà. El primer rector de la universitat va ser el català Joan Baptista de la Roca, frare de l'orde dels dominics i membre d'una poderosa família originària de Còrsega històricament vinculada als interessos expansius –polítics i mercantils– de la corona d'Aragó. Els seus avantpassats havien estat, entre 1357 i 1433, governadors de l'illa en representació de les dinasties Berenguer i Trastàmara.

Les fonts que es coneixen no revelen l'indret del seu naixement. Algunes apunten cap a Barcelona i d'altres cap a València, capital cultural de l'imperi dels Habsburg. El que sí és segur és que la nissaga de la Roca (Della Rocca, originàriament) va abandonar Còrsega poc després del 1433, quan la corona d'Aragó va perdre el domini efectiu de l'illa en benefici de la República de Gènova, i es va establir prop de la cort catalano-aragonesa. Aquestes dinàmiques eren habituals a l'època. Quan es produïa un canvi brusc de domini, les nissagues compromeses que havien perdut poder i patrimoni eren acollides i beneficiades pels seus patrons com un premi per la seva lleialtat.

De la Roca va començar a exercir amb l'obertura del primer curs –el 2 de gener de 1553, inici de la tardor austral–. Inicialment la Universitat va ser destinada a la formació del clergat colonial, a través de les facultats de Teologia i d'Arts, i radicada al convent-basílica de Santo Domingo, actual seu del Parlament nacional. Posteriorment es produiria una progressiva secularització per donar cabuda als fills de les classes colonials, corpus artífex de la independència del Perú el 1821. De la Roca, primer rector de la primera universitat americana, és un clar exponent de la participació catalano-valenciana en l'empresa americana; també en el camp cultural i acadèmic.

Marc Pons

El Nacional.Cat

http://www.elnacional.cat/ca/efemerides/marc-pons-joan-baptista-rector-lima_157230_102.html

Foto de portada: Lima recent proclamada la independència peruana.